

Englantiin perustettiin koiranjalostuksen riippumaton neuvontaelin

Katariina Mäki

Elokuun 2008 jälkeen on Englannin koiramaailmassa kuhissut. Tuolloin näytettiin televisiossa dokumentti koiranjalostuksesta ja joidenkin rotujen perinnöllisistä hyvinvointiongelmista. Dokumentin jälkeen koottiin kolme laajaa raporttia koiranjalostuksen ongelmista ja niiden ratkaisuehdotuksista. Jokaisessa raportissa suositeltiin riippumattoman, laajapohjaisen neuvontaelimen perustamista. Pian tällainen perustettiin: syntyi koiranjalostuksen neuvontaelin.

Puheenjohtaja ja jäsenet valitaan avoimella haulla

Koiranjalostuksen neuvontaelimen puheenjohtajan, Sheila Crispinin, artikkeli uusimmassa The Veterinary Journalissa kertoo neuvontaelimen perustamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä.

Elimen tarkoituksena on tuottaa riippumatonta neuvontaa ja antaa suosituksia koiranjalostuksen hyvinvointiongelmiin parantamiseksi varsinkin seuraavilla aloilla: 1) seuranta, tutkimus ja kehitystyö, 2) jalostusstrategiat, 3) lainsäädäntö ja säännökset, 4) neuvonta ja tiedotus. Neuvontaelin toimii yhtiömuodossa, hankkien itse varat toimintaansa.

Riippumaton arvioijapaneeli on valinnut neuvontaelimen puheenjohtajan ja jäsenet avoimen haun jälkeen. Henkilöt on valittu osaamisensa mukaan, ei sen perusteella, että he edustaisivat jotain tiettyä organisaatiota. Valituilla jäsenillä on tietotaitoa vähintään yhdessä seuraavista asioista:

- 1) Käytännön koiranjalostus, mukaanlukien rotumääritelmät ja koirien lisääntyminen
- 2) Koiranjalostukseen sopivat laadunvarmistusohjelmat ja niiden täytäntöönpano, mukaanlukien lainsäädäntö ja säännökset
- 3) Koirien perinnöllisten sairauksien epidemiologia sekä sairauksiin vaikuttavat muut tekijät, kuten ympäristö
- 4) Koirien perinnöllisten sairauksien genetiikka sekä rotukohtaiset perinnölliset ongelmat
- 5) Pieneläinpraktiikka
- 6) Koirien käyttäytyminen ja sosiaalistaminen
- 7) Koiranomistajuus (työkoirat, lemmikit)
- 8) Tehokas koirien hyvinvointiin liittyvä valistustyö ja kommunikointi muiden intressitahojen kanssa.

Lyhyen ja pitkän aikavälin projekteja

Ensimmäisessä kokouksessaan joulukuussa 2010 neuvontaelin määritteli tärkeimmät lyhyen aikavälin projektinsa, joita ovat muun muassa nykyisen lainsäädännön läpikäyminen ja parannusehdotusten tekeminen, yksinkertaisen koiranhankintaoppaan laatiminen, hyvän jalostuksen määrittely, jo olemassaolevan, koirien terveyteen ja hyvinvointiin liittyvän tiedon ja tietokantojen hyödyntäminen, sekä parhaan tavan määrittely aineiston keräämiseen vastaisuudessa.

Neuvontaelimen pitkän aikavälin projekteiksi on merkitty koirien rotukohtaisten, vajaakykyisyyttä aiheuttavien epänormaalisuuksien yleisyyden ja vakavuusasteen määrittäminen, ja tämän perusteella tapahtuva neuvonta sekä toimenpiteet. Neuvontaelin toimii yhteistyössä muiden koirien hyvinvointiasioihin liittyvien tahojen kanssa.

Suomessa seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Myös Suomessa toimii nykyisin edelläkuvatun kaltainen neuvontaelin, kun valtioneuvosto asetti syyskuussa jäsenet uuteen seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntaan. Erona Englannissa toimivaan neuvontaelimeen on, että Suomessa neuvottelukunnan alaan kuuluvat kaikki seura- ja harrastuseläimet, Englannissa vain koirat.

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta toimii maa- ja metsätalousministeriön apuna seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskevissa kysymyksissä ja linjauksissa. Se seuraa ja arvioi eläinten hyvinvoinnin kehittymistä yhteiskunnassa, tekee ministeriölle ehdotuksia hyvinvoinnin kehittämiseksi ja antaa lausuntoja hyvinvointia koskevista hankkeista ja ehdotuksista.

Kuten Englannissa toimiva koiranjalostuksen neuvontaelin, seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on kokoonpanoltaan laajapohjainen. Sen jäsenet edustavat erilaisia seura- ja harrastuseläinten hyvinvointiin liittyviä tahoja, kuten harrastustoimintaa, viranomaisia, hyvinvoinnin tutkimusta ja vapaaehtoista eläinsuojelutyötä. Kennelliiton edustajana neuvottelukunnassa toimii Mika Leppinen.

Elämänlaadun mittari jalostukseen

Crispin tekee artikkelissaan myös lyhyen katsauksen koiranjalostuksen ongelmiin ja korostaa tarvetta koirayksilöiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvän tiedon keräämiselle. Näin saadaan tietoa rotukohtaisten ongelmien yleisyydestä ja jalostuksen priorisointitarpeista. Jalostuksessa perinnöllisiä ongelmia tulisi luokitella sen perusteella, miten vahvasti ne vaikuttavat koiran elämänlaatuun.

Crispin toteaa, että tavan, millä koiria jalostetaan ja näyttelytetään, täytyy liittyä kiinteästi niiden elämänlaatuun. Näyttelyttäminen ja jalostus eivät ole toisistaan erillisiä; ei voida sanoa, että näyttelyissä on kyse vain ulkomuodosta ja jalostuksessa keskitytään terveyteen. Arviolta vain kaksi prosenttia Kennel Clubin rekisteröimistä koirista käy vuosittain näyttelyissä. Näyttelyiden vaikutus koirien ulkomuotoon on tuohon osuuteen nähden aivan suhteeton.

Jos koiria jalostetaan terveys tärkeimpänä ominaisuutena, tämä näkyy näyttelykehissä esitettävissä yksilöissä. Se kuitenkin edellyttää, että tuomarit, kasvattajat ja koiria rekisteröivät tahot tunnustavat ja myöntävät ratkaisevan roolinsa hyvinvointiongelmien kiireellisessä ratkaisemisessa ja työskentelevät yhteistyössä eläinten hyvinvoinnin ja terveyden parissa toimivien tahojen, kuten eläinlääkärien, kanssa.

Työ- ja virkakoirilla on helppo soveltaa Kennel Clubin lanseeraamaa tunnuslausetta "Fit for function: fit for life". Taustalla on ajatus, että jokaisen koiran tulisi olla jalostettu niin terveeksi ja hyväkuntoiseksi, että se pystyy nauttimaan elämästään täysillä. Tunnuslauseen ympärille on rakennettu kampanja, jonka nettisivuilla Kennel Club julistaa, että jokaisen koiran, oli se sitten työkoira tai lemmikki, tulee pystyä näkemään, hengittämään ja kävelemään normaalisti.

Näyttely- ja lemmikkikoirien kohdalla toiminta ja työ (function) on usein vähemmän ilmeistä, eikä elinvoimaa (fitness) aina pidetä tärkeimpänä asiana, Crispin toteaa. Tuloksena ovatkin joidenkin rotujen tyypillisiksi ominaisuuksiksi muodostuneet, rotumääritelmiin yhteydessä olevat fyysiset epämuodostumat, kuten brakykefalia (lyhytkuonoisuus), sekä elinvoimaa heikentävät perinnölliset sairaudet, kuten syringomyelia.

Lopuksi Crispin toteaa, että koiranjalostuksen ongelmiin kuuluvat myös pienet jalostuspohjat ja matadorijalostus. Yksittäisen koiran liialliselle jalostuskäytölle on olemassa useita syitä. Joku haluaa jalostaa täydellisen koiran, toiselle tärkeää on maine tai raha. Mikä syynä kulloinkin onkaan, seuraukset ovat selvät: jalostuspohja kapenee ja perinnölliset sairaudet yleistyvät.

Lähteet ja lisätietoja

Crispin 2011. The Advisory Council on the Welfare Issues of Dog Breeding. Vet. J. 189(2): 129-131.

www.dogadvisorycouncil.org.uk - koiranjalostuksen neuvotteluelimen internetsivut

www.fitforfunction.org.uk - Fit for function: fit for life -kampanjan internetsivut